

Ogen dicht 1

Instructie

De leerlingen luisteren met gesloten ogen naar het verhaal dat u voorleest. Daarna discussiëren ze over de stelling.

Vertel de kinderen: *Leef je zo goed mogelijk in de hoofdpersoon in. Jij bent Mieke uit het verhaal.*

De vraag van Hans

De bel gaat en Mieke kijkt op haar wekker. De cijfers lichten op in het donker. Tien voor zeven. Haar hart bonst in haar keel. Dit is niet normaal! Zou het slecht nieuws zijn? Mieke springt uit haar bed met haar blote voeten op het koude zeil. Ze is in een keer klaarwakker. Haar moeder staat al in de hal in haar nachtopon. Ze kijkt Mieke zwijgend aan, met wijd opengesperde ogen. Daarin leest Mieke dezelfde vraag die ze zichzelf ook stelt. Wie belt er op dit tijdstip aan?

Het is november 1944 en Mieke is veertien jaar. Dit voorjaar heeft haar vader gehoor gegeven aan de oproep van de Duitsers om in Duitsland aan het werk te gaan. Hij kon niet anders. Wat zou er gebeuren met moeder, Mieke en haar kleine broertje als hij niet ging? Nu hebben ze al maanden niets van hem gehoord, maar er gaan geruchten dat de dwangarbeiders het heel slecht hebben in Duitsland.

Na zijn vertrek is het leven er voor het achtergebleven gezin niet makkelijker op geworden. Sinds september staakt het personeel van de Nederlandse Spoorwegen om het geallieerde leger te helpen. Uit wraak bemoeilijken de Duitsers het transport van eten en brandstof naar het westen van Nederland. In Rotterdam, de stad waar Mieke woont, is dat goed te merken. Er is nauwelijks meer aan eten te komen, of aan kolen voor de kachel.

En nu is er iemand aan de deur. Mieke kijkt nog eens naar haar moeder. Die haalt wanhopig haar schouders op. Dan legt Mieke haar vinger op de lippen, sluipt naar de voordeur en tilt het klepje van de brievenbus op. 'Wie is daar?', vraagt ze zacht. 'Ik ben het, Hans,' klinkt het. Mieke herkent de stem van Hans, de oudere broer van haar beste vriendin Els en ze doet de deur open.

'Help me,' zegt hij, zodra hij op de mat staat. 'Ik heb een oproep gekregen voor de Arbeitseinsatz, alle jongens en mannen in Rotterdam moeten voor de Duitsers werken. We worden vandaag van huis gehaald, en ik heb gehoord dat de Duitsers de hele stad hebben afgezet. We zitten als ratten in de val. Willen jullie me alsjeblieft hier verbergen? Hier zullen ze me niet zoeken, omdat jullie vader al weg is.'

Discussie

Vertel: *Jij bent Mieke. Stel jezelf de volgende vraag: moeten jullie Hans in huis nemen?*

Breng tijdens de discussie de volgende punten in:

- Van je vader heb je nooit meer iets gehoord, en het werken in Duitsland schijnt enorm zwaar te zijn.
- Je vindt de broer van Els al heel lang stiekem leuk.
- Wie onderduikers helpt, loopt zelf gevaar. Als Hans bij jullie gevonden wordt, bestaat de kans dat je moeder als enige volwassene gevangengenomen wordt. En wie zorgt er dan voor jou en je kleine broertje?
- Hoe kom je aan eten voor een extra gezinslid? Hij kan immers geen gebruikmaken van zijn stamkaart en bonnen. Zo'n jongen van zestien eet wel heel veel.

Ogen dicht 2

Instructie

De leerlingen luisteren met gesloten ogen naar het verhaal dat u voorleest. Daarna discussiëren ze over de stelling.

Vertel de kinderen: *Leef je zo goed mogelijk in de hoofdpersoon in. Jij bent Bob uit het verhaal.*

Wat doen we met Sara?

Bob is elf jaar en het is zaterdagmorgen. Zijn vader is aan het werk en zijn moeder is even boodschappen doen. Ze heeft Bob gevraagd om even op zijn kleine zusje en het overbuurmeisje Sara te passen. Ze zijn met de poppen aan het spelen en Bob heeft al snel in de gaten dat ze dat prima zelf kunnen. Hij heeft het album met zijn postzegelverzameling op tafel gelegd en het envelopje gepakt dat hij van de vader van Sara heeft gekregen. Man, wat een mooie zegels zitten daarin.

Dan hoort hij ineens het grommen van motoren. Vreemd, er rijdt hier bijna nooit een auto door de straat. Bob staat op en loopt naar het raam. Militaire vrachtwagens remmen voor de deur en de straat wordt aan twee kanten afgezet door Duitse soldaten. Bobs ademhaling gaat sneller. Wat is dit? Wat komen die soldaten doen? Hij kijkt naar de kleine meisjes, maar die lijken niets te merken, zozeer zijn ze in hun spel verdiept.

Uit de auto's stappen politieagenten en ze slaan de portieren dicht. Doelbewust lopen ze naar verschillende voordeuren en bellen aan. Een van hen staat voor het huis van Sara's ouders, recht tegenover hen.

Even later komen Sara's ouders en broer naar buiten. Ze hebben koffers bij zich en Sara's broer Leo draagt een rugzak. Wat is dit? Dan begrijpt Bob het ineens. Dit gebeurde vorige week in een dorp verderop: de Duitsers halen alle Joden in de straat op. Zijn ouders spraken er gisteravond bij het eten nog over.

'Ze gaan toch gewoon naar een werkkamp?', vroeg zijn moeder. 'Onzin,' antwoordde Bobs vader. 'Alles gaat mee, oude mensen, kleine kinderen, en die kunnen niet werken. Nee, ik vind het doodeng.'

En nu gebeurt het hier. Sara's moeder staat stil voordat ze in de auto stapt en kijkt Bob recht in zijn ogen, ernstig.

Discussie

Vertel: *Jij bent Bob. Stel jezelf de volgende vraag: wat doe je? Breng je Sara snel naar haar ouders of verstop je haar?*

Breng tijdens de discussie de volgende punten in:

- Je weet nog niet wat er met de Joden gaat gebeuren, maar je hebt een onderbuikgevoel dat zegt: hier is gevaar.
- Een kind wil het liefst bij zijn of haar ouders zijn.
- Wat zullen je ouders zeggen als jij deze beslissing voor het gezin hebt genomen?
- Hoe zal Sara reageren? Wat zou zij willen?